

Sažetak Godišnjeg izvješća o radu Agencije za zaštitu tržišnog natjecanja za 2021. godinu

Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja (u daljnjem tekstu: AZTN) temeljem Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja („Narodne novine“, br. 79/09. i 80/13. i 41/21.)¹ i Zakona o zabrani nepoštenih trgovačkih praksi u lancu opskrbe hranom („Narodne novine“, br. 117/17. i 52/21.)², u zakonskom roku podnosi Hrvatskom saboru **Godišnje izvješće o radu AZTN-a za 2021. godinu** (u daljnjem tekstu: Izvješće). Izvješće se podnosi kako bi se političku, gospodarsku, stručnu i širu javnost informiralo o svim aktivnostima u 2021. godini i time osigurala transparentnost rada AZTN-a te dodatno doprinijelo afirmaciji učinkovitog tržišnog natjecanja, kao i zabrani nepoštenih trgovačkih praksi u lancu opskrbe hranom u Republici Hrvatskoj (u daljnjem tekstu: RH).

Pravo tržišnog natjecanja jedno je od temelja tržišnog gospodarstva čija je svrha osigurati ravnopravan položaj poduzetnika na tržištu, bez obzira na njihovu veličinu, tržišnu snagu i druga obilježja. Učinkovitim tržišnim natjecanjem potiče se poduzetništvo i učinkovitost, proširuje se izbor za potrošače, postižu se niže cijene i bolja kvaliteta proizvoda i usluga. Također, djelotvornim tržišnim natjecanjem potiče se stvaranje uvjeta za gospodarski rast, koji se temelji na konkurentnim tržištima, učinkovitoj alokaciji i korištenju ograničenih resursa, inovacijama i ulaganjima koja tome pridonose. Navedeno zahtijeva ne samo djelovanje AZTN-a, već i državnih tijela, u stvaranju jasnih i provedivih pravila koja reguliraju postupanja na tržištu, te njihovu osposobljenost da ta pravila učinkovito provode u praksi.

Sukladno važećem **Zakonu o zaštiti tržišnog natjecanja** („Narodne novine“, br. 79/09., 80/13. i 41/21.; u daljnjem tekstu: **ZZTN**)³, AZTN je samostalna i neovisna pravna osoba s javnim ovlastima koja obavlja poslove općeg, nacionalnog, regulatornog tijela nadležnog za zaštitu tržišnog natjecanja na svim tržištima, u okviru svog djelokruga i nadležnosti. Te su nadležnosti, osim navedenim zakonom, određene i propisima Europske unije (u daljnjem tekstu: EU) vezano uz primjenu članaka 101. i 102. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (SL C 115, 9. 5. 2008.; u daljnjem tekstu: UFEU), kao i uz kontrolu dopuštenosti koncentracija između poduzetnika i to:

- Uredbom Vijeća (EZ) br. 1/2003 od 16. prosinca 2002. o provedbi pravila o tržišnom natjecanju koja su propisana člancima 81. i 82. Ugovora o osnivanju Europske zajednice, SL L 1, 4. 1. 2003., str. 1.-25.; u daljnjem tekstu: Uredba Vijeća (EZ) br. 1/2003), i
- Uredbom Vijeća (EZ) br. 139/2004 o kontroli koncentracija između poduzetnika (Uredba EZ o koncentracijama), SL L 24, 29. 1. 2004., str. 1.-22.; u daljnjem tekstu: Uredba Vijeća (EZ) br. 139/2004.

Slijedom navedenoga, AZTN je ovlašten za primjenu nacionalnog i europskog prava tržišnog natjecanja odnosno postupke može voditi paralelnom primjenom odredbi ZZTN-a i članaka 101. i 102. UFEU-a.

¹ ZZTN; članak 26. stavci 6. i 7.

² ZNTP; članak 16.

³ ZZTN; članak 26. stavci 1. do 3.

Unutarnji ustroj i način rada AZTN-a, opći akti AZTN-a te druga pitanja važna za rad AZTN-a, pobliže se uređuju Statutom AZTN-a, kojeg potvrđuje Hrvatski sabor⁴.

Budući da su tijekom 2021. godine stupili na snagu Zakon o izmjenama i dopunama zakona o zaštiti tržišnog natjecanja („Narodne novine“, broj 41/21.) i Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zabrani nepoštenih trgovačkih praksi u lancu opskrbe hranom („Narodne novine“, broj 52/21.), kojima je propisana obveza usklađivanja Statuta AZTN-a s odredbama tih zakona, krajem 2021. godine AZTN je donio novi Statut, koji je potom poslan na potvrđivanje Hrvatskom saboru. Tijekom izrade ovog Izvješća, Hrvatski sabor je potvrdio Statut AZTN-a, nakon čega je uslijedilo usklađivanje i drugih općih akata AZTN-a s odredbama tih zakona, odnosno novog Statuta.

AZTN je nadležan za provedbu propisa o zaštiti tržišnog natjecanja koji se primjenjuju na sprječavanje, ograničavanje i narušavanje tržišnog natjecanja poduzetnika u obliku zabranjenih sporazuma između poduzetnika i zlouporabu vladajućeg položaja poduzetnika na tržištu. U njegovoj nadležnosti je i *ex ante* kontrola dopuštenosti namjere provedbe koncentracija poduzetnika.

Od 7. prosinca 2017. godine, AZTN je nadležan i za provedbu **Zakona o zabrani nepoštenih trgovačkih praksi u lancu opskrbe hranom** („Narodne novine“, br. 117/17. i 52/21.; u daljnjem tekstu: **ZNTP**). Primjena tog zakona započela je 1. travnja 2018. godine, a puna primjena njegove prve novele započinje od 1. ožujka 2022. godine.⁵ Tim je zakonom u RH prvi put uređeno područje zabrane nepoštenih trgovačkih praksi u lancu opskrbe hranom.

ZNTP-om se utvrđuju pravila i sustav mjera za sprječavanje nametanja nepoštenih trgovačkih praksi i taksativno utvrđuju nepoštene trgovačke prakse u lancu opskrbe hranom, čijim se nametanjem iskorištava značajna pregovaračka snaga kupaca u odnosu na njihove dobavljače. Cilj toga zakona je uspostava, osiguranje i zaštita poštenih trgovačkih praksi kojima se štite sudionici u lancu opskrbe hranom.

AZTN-om upravlja **Vijeće za zaštitu tržišnog natjecanja** (u daljnjem tekstu: **Vijeće**). Vijeće je tijelo AZTN-a koje ima pet članova⁶. Predsjednik i članovi vijeća su zaposleni u AZTN-u. Predsjednika i članove Vijeća, na prijedlog Vlade Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: Vlada RH), imenuje i razrješava dužnosti Hrvatski sabor. Predsjednik i članovi Vijeća imenuju se na razdoblje od pet godina. Od stupanja na snagu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja (24. travnja 2021. godine), Vlada RH je obvezna objaviti javni poziv za izbor kandidata za predsjednika i članove Vijeća prije njihovog predlaganja na imenovanje Hrvatskom saboru. Međutim, dosadašnji članovi Vijeća koji su imenovani prije 24. travnja 2021. godine, nastavljaju sa svojim radom do isteka razdoblja na koja su imenovani.

Hrvatski sabor je 1. listopada 2021. godine, na prijedlog Vlade RH i temeljem provedenog postupka po objavljenom javnom pozivu, donio odluku o imenovanju dr.sc. Mirte Kapural, dipl. iur., predsjednicom Vijeća za zaštitu tržišnog natjecanja. Prethodno je Hrvatski sabor donio

⁴ Odluke o potvrđivanju Statuta i Izmjena i dopuna Statuta Agencije za zaštitu tržišnog natjecanja od strane Hrvatskog sabora objavljene su u „Narodnim novinama“, br. 22/11., 74/14., 60/18. i 63/22.

⁵ Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zabrani nepoštenih trgovačkih praksi u lancu opskrbe hranom („Narodne novine“, broj 52/21.)

⁶ Izrazi koji se koriste u ovome tekstu, a imaju rodno značenje odnose se jednako na muški i ženski rod.

odluku o razrješenju dr.sc. Mirte Kapural dužnosti članice Vijeća. Uvjeti za imenovanje, trajanje mandata i djelokrug rada članova Vijeća detaljno su propisani ZZTN-om. Tako, primjerice, članovi Vijeća ne mogu biti državni dužnosnici, osobe koje obnašaju dužnosti u tijelima političkih stranaka, članovi uprava, nadzornih odbora ili upravnih vijeća poduzetnika. Također, ne smiju biti članovi bilo kojeg drugog oblika interesnog udruživanja koji bi mogao dovesti do sukoba interesa. Istovremeno, osigurano je da predsjednik i članovi Vijeća ne mogu biti razriješeni dužnosti zbog razloga povezanih s urednim obavljanjem njihovih dužnosti odnosno urednim izvršavanjem njihovih ovlasti u primjeni ZZTN-a te članaka 101. i 102. UFEU-a.⁷

Vijeće, kao tijelo koje upravlja radom AZTN-a, odluke o svim općim i pojedinačnim aktima AZTN-a donosi na svojim sjednicama. Odluke se donose većinom od najmanje tri glasa, a na svakoj sjednici mora biti nazočan predsjednik ili zamjenik predsjednika Vijeća AZTN-a. Pri donošenju odluka članovi Vijeća ne mogu biti suzdržani.⁸

Predsjednik Vijeća zastupa, predstavlja i rukovodi AZTN-om. U rukovođenju AZTN-om predsjednik Vijeća organizira i vodi rad i poslovanje AZTN-a te odgovara za stručni rad AZTN-a. Zamjenika predsjednika, na prijedlog predsjednika Vijeća, bira Vijeće većinom glasova.

Vijeće je uobičajeno sastavljeno od pet članova, no trenutno se sastoji od četiri člana, s obzirom na to da Vlada RH u trenutku izrade ovog Izvješća, nije objavila javni poziv za predlaganje kandidata za člana Vijeća te shodno tomu još uvijek nije imenovan novi član Vijeća.

Slijedom obrazloženoga, Vijeće u trenutku izrade ovoga Izvješća čine: dr. sc. Mirta Kapural, dipl. iur. predsjednica Vijeća (u prvom mandatu od listopada 2021. do listopada 2026.), Vesna Patrlj, dipl. iur. zamjenica predsjednice Vijeća (u trećem mandatu od ožujka 2019. do ožujka 2024.), mr. sc. Ljiljana Pavlic, dipl. oec. članica Vijeća (u drugom mandatu od siječnja 2019. do siječnja 2024.) i Denis Matić, dipl. iur., član Vijeća (u drugom mandatu od siječnja 2019. do siječnja 2024.).

Svakodnevne upravne i stručne poslove obavlja stručna služba AZTN-a, koju čine magistri prava s položenim pravosudnim ispitom i magistri ekonomije, redom stručnjaci u području prava i politike tržišnog natjecanja te informatičari specijalizirani u području digitalne forenzike. Treba naglasiti da na svakom predmetu u pravilu radi tim, koji se ovisno o složenosti predmeta, sastoji od najmanje jednog pravnika i najmanje jednog ekonomista kojima se često pridružuje i informatičar. Službene osobe iz stručne služba AZTN-a vode upravne (ispitne) postupke iz nadležnosti AZTN-a, odnosno u postupku utvrđuju činjenice i okolnosti, a Vijeće temeljem utvrđenog činjeničnog stanja donosi meritornu odluku u svakom pojedinom predmetu na temelju koje AZTN rješava pojedinu upravnu stvar.

AZTN je neovisan u svom radu, svoje ovlasti izvršava neovisno i nepristrano u interesu učinkovite i ujednačene primjene odredbi zakona iz svoje nadležnosti. Vijeće i stručna služba provode svoje ovlasti neovisno o političkom i drugom vanjskom utjecaju te bez traženja i primanja uputa od Vlade RH ili bilo kojeg drugog javnog ili privatnog subjekta pri obavljanju svojih dužnosti i izvršavanju svojih ovlasti, a za svoj rad odgovara Hrvatskom saboru. AZTN

⁷ ZZTN, članak 29. stavak 4.

⁸ ZZTN; članak 31.

je ovlašten odrediti prioritete u svom radu i u slučaju kada zaprimi inicijativu za pokretanje postupka po službenoj dužnosti u smislu ZZTN-a i članaka 101. i/ili 102. UFEU-a.

AZTN nema vlastitih prihoda, već se njegov rad i aktivnosti financiraju isključivo iz sredstava koja se osiguravaju u Državnom proračunu RH. U skladu s fiskalnim mogućnostima Državnog proračuna RH, AZTN-u se osiguravaju sredstva za dostatan broj kvalificiranih zaposlenika te dostatne financijske, tehničke i tehnološke resurse koji su potrebni za učinkovito obavljanje ovlasti AZTN-a. Pritom je AZTN neovisan u namjenskom trošenju dodijeljenih financijskih sredstava za provedbu svojih ovlasti, ne dovodeći u pitanje i pridržavajući se u cijelosti odredaba Zakona o izvršenju Državnog proračuna.

Novčane kazne koje utvrđuje i izriče AZTN za utvrđene povrede ZZTN-a i ZNTP-a prihod su Državnog proračuna RH.

AZTN uvijek s osobitom pažnjom izvršava svoje obveze te pažljivo raspolaže dodijeljenim proračunskim sredstvima.

Planirana sredstva za obavljanje poslova iz djelokruga AZTN-a u Državnom proračunu za 2021. godinu iznosila su 13.866.662 kuna, dok je izvršenje rashoda iznosilo 13.854.113 kuna, što predstavlja izvršenje od 99,91 % u odnosu na Tekući plan.

Sve aktivnosti AZTN-a u području zaštite tržišnog natjecanja i utvrđivanja zabranjenih nepoštenih trgovačkih praksi u 2021. godini realizirane su s nešto manjim brojem zaposlenih u odnosu na prethodnu godinu. Konkretno, AZTN je na dan 31. prosinca 2021. godine imao 49 zaposlenih radnika, dok je u 2020. godini imao 51 zaposlenika.

Zadaća AZTN-a je doprinijeti kvalitetnom funkcioniranju tržišta čime se postižu prednosti za potrošače, poduzetnike i gospodarstvo u cjelini, otklanjanjem zapreka i nedostataka na tržištu kroz učinkovitu provedbu propisa o zaštiti tržišnog natjecanja i propisa o zabrani nepoštenih trgovačkih praksi.

Osnovni cilj AZTN-a kao stručnog tijela i općeg regulatora za tržišno natjecanje je provedbom i promicanjem prava tržišnog natjecanja uspostaviti i očuvati djelotvorno tržišno natjecanje koje će poticati dugoročni rast, doprinositi dobrobiti gospodarstva RH, osigurati maksimalne koristi i pozitivne učinke potrošačima u vidu većeg izbora i kvalitete proizvoda i usluga i nižih cijena te poticati poduzetnike na unaprjeđenje efikasnosti i inovacija na tržištu.

Pandemija izazvana bolesti COVID-19 te sve teža gospodarska situacija obilježila je još jednu godinu rada AZTN-a i bila izazov za njegov rad.

Ovdje je potrebno naglasiti kako je AZTN tijekom vođenja upravnih (ispitnih) postupaka iz svoje nadležnosti, vezano uz provedbu propisa o zaštiti tržišnog natjecanja i provedbu propisa o utvrđivanju nepoštenih trgovačkih praksi, obavezan održavati usmene rasprave sa strankama, ponekad i više njih u pojedinom postupku, zbog složenosti postupaka i obveze osiguranja prava na obranu strankama u postupku u kojem se utvrđuje povreda tih propisa i izriču visoke novčane kazne.

Zbog pandemije, održavanje usmenih rasprava u mjesecima kada su na snazi bile mjere ograničavanja obavljanja dijela gospodarskih aktivnosti te najveći broj zaraženih, nije bilo moguće u prostorijama AZTN-a, u kojima nije moguće otvoriti prozore i prozračiti urede i konferencijske dvorane, što nije bilo u skladu s propisanim epidemiološkim mjerama.

No, AZTN je unatoč drugoj izazovnoj pandemijskoj godini, uspio rješavati složene predmete iz svoje nadležnosti pa je tako u 2021. godini imao ukupno **725 riješenih predmeta iz područja tržišnog natjecanja i zabranjenih nepoštenih trgovačkih praksi**.

Za utvrđene povrede ZZTN-a i ZNTP-a tijekom 2021. godine izrečene su novčane kazne u ukupnom iznosu od 3.001.000,00 kuna.

Tablica 1. Broj riješenih predmeta u 2021. godini

	Broj riješenih predmeta u 2021.		
	Tržišno natjecanje	Nepoštene trgovačke prakse	Ukupno
Upravni predmeti	33	10	43
Neupravni predmeti	622	60	682
Sveukupno:	655	70	725

Izvor: AZTN

Na dan 31. prosinca 2021. godine, AZTN je imao ukupno 40 upravnih predmeta u tijeku. Od toga broja 28 je upravnih predmeta bilo iz područja tržišnog natjecanja i 12 upravnih predmeta iz područja nepoštenih trgovačkih praksi. Riječ je o upravnim (ispitnim) postupcima pokrenutim u pravilu krajem 2019. ili tijekom 2020. i 2021.godine, u kojima se postupak kontinuirano i aktivno vodi, ali se do kraja 2021. godine još nisu stekli zakonski uvjeti za donošenje rješenja. Veliki broj tih postupaka bit će okončan tijekom 2022. godine.

U 2021. godini se bilježi vrlo blaga stagnacija riješenih predmeta u odnosu na 2020. godinu budući da je u izvještajnoj 2021. godini riješeno **725** predmeta, a u prethodnoj 2020. godini 729 predmeta. Preciznije, riječ je o zanemarivom smanjenju odnosno svega četiri riješena predmeta manje.

Neznatan pad riješenih predmeta ne bi se niti dogodio da nije bilo objektivno otegotnih okolnosti vezanih uz nemogućnost održavanja usmenih rasprava tijekom nekoliko mjeseci, kako zbog epidemioloških mjera i uvjeta rada u AZTN-u, tako i zbog zahtjeva samih stranaka za odgodom usmenih rasprava zbog epidemiološke situacije, zbog čega neki upravni postupci i nisu mogli biti okončani.

Osim upravnih postupaka u području tržišnog natjecanja, velik dio posla AZTN-a čine i nepravni predmeti u koje spadaju mišljenja iz područja tržišnog natjecanja koja uključuju mišljenja na nacrtu prijedloga zakona i drugih propisa te mišljenja na važeće zakone i druge propise, sektorska istraživanja tržišta, odgovori na predstavke podnositelja koji se ne mogu smatrati inicijativom za pokretanje postupka budući da ne sadrže propisane dijelove inicijative iz ZZTN-a, prethodna ispitivanja stanja na mjerodavnom tržištu, a sve kako bi AZTN mogao utvrditi ima li dostatnih indicija za pokretanje upravnih postupaka. Tu su i predmeti baza

podataka, notifikacije koncentracija po Uredbi Vijeća (EZ) br. 139/2004⁹, predmeti suradnje s ostalim tijelima i regulatorima, predmeti međunarodne suradnje, interni akti AZTN-a, odgovori u odnosu na pravo na pristup informacijama te sva ostala očitovanja adresatima ZZTN-a.

Također, i u području nepoštenih trgovačkih praksi, AZTN zaprima velik broj upita fizičkih i pravnih osoba, koji nisu vezani uz konkretne upravne (ispitne) postupke, a na koje žurno odgovara u neupravnim predmetima. Osim toga, navode iz predstavki koje dobiva, pretežito anonimnih, ispituje u okviru neupravnih predmeta na način da se izravno od navodnih prekršitelja ZNTP-a traže podaci, dokumentacija i pisana pojašnjenja u skladu s ovlastima koje AZTN ima, te se na temelju pribavljenih i analiziranih podataka utvrđuje postojanje uvjeta (indicija) za pokretanje upravnog postupka.

Tijekom 2021. godine AZTN je zaprimio ukupno **40 inicijativa** u smislu ZZTN-a i **predstavki** u smislu Zakona o općem upravnom postupku¹⁰ (u daljnjem tekstu: ZUP) za pokretanje upravnog postupka po službenoj dužnosti.

Kod riješenih upravnih predmeta, u 22 predmeta je postupak pokrenut po službenoj dužnosti na temelju zaprimljene inicijative ili predstavke (13 predmeta iz područja tržišnog natjecanja, a devet predmeta iz područja nepoštenih trgovačkih praksi). Anonimnih predstavki je bilo ukupno deset (tri iz područja tržišnog natjecanja i sedam iz područja nepoštenih trgovačkih praksi).

Kod neriješenih upravnih predmeta koji su u tijeku, u 18 predmeta je postupak pokrenut po službenoj dužnosti temeljem inicijative ili predstavke (11 predmeta iz područja tržišnog natjecanja i sedam predmeta iz područja nepoštenih trgovačkih praksi). Anonimnih predstavki je bilo ukupno sedam, sve iz područja nepoštenih trgovačkih praksi.

Ključni i najvažniji cilj AZTN-a u proteklom razdoblju odnosio se na temeljnu aktivnost AZTN-a, a to je provedba nacionalnog i europskog prava tržišnog natjecanja u dijelu za koji je ovlašten, s naglaskom na otklanjanje teških ograničenja tržišnog natjecanja i aktivnu suradnju s Europskom komisijom (u daljnjem tekstu: EK). U okviru toga cilja, fokus rada AZTN-a bio je na onim postupanjima poduzetnika koja izravno utječu na ograničenje nacionalnog gospodarskog rasta.

Postupci utvrđivanja narušavanja tržišnog natjecanja u obliku sklapanja zabranjenih sporazuma između poduzetnika i zlouporabe vladajućeg položaja poduzetnika na tržištu veoma su složeni zbog potrebe provođenja detaljnih ekonomskih i pravnih analiza i zaštite prava stranaka na obranu u postupku te su stoga detaljno propisani ZZTN-om. Ovi postupci uvijek se pokreću *ex post* po službenoj dužnosti, a široki krug osoba može podnijeti inicijativu za pokretanje postupka¹¹.

U izvješću za prethodnu 2020. godinu opisano je devet faza postupka, a sada ih je šest. Naime, zbog stupanja na snagu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja (u daljnjem tekstu: ZID ZZTN) postupak je od 24. travnja 2021. godine nešto

⁹ Uredba Vijeća (EZ) br. 139/2004 od 20. siječnja 2004. o kontroli koncentracija između poduzetnika (Uredba EZ o koncentracijama), SL L 24, 29.1.2004.

¹⁰ ZZTN; članak 37. i ZUP („Narodne novine“, broj 47/09.); članak 42.

¹¹ ZZTN; članak 37.

skraćen jer je ukinut institut Obavijesti o utvrđenom činjeničnom stanju. Ukidanjem Obavijesti o utvrđenom činjeničnom stanju osigurava se ekonomičnost i učinkovitost postupka, a pritom prava stranke na obranu u postupku nisu narušena niti smanjena. Naime, strankama se i dalje dostavlja Obavijest o preliminarno utvrđenim činjenicama u postupku na koje imaju pravo dati svoje primjedbe i predložiti dodatne dokaze i svjedoke, održava se usmena rasprava, a osim toga temeljem članka 52. ZUP-a stranka ima pravo sudjelovati u ispitnom postupku sve do donošenja rješenja.

Radi stjecanja jasnije slike o ovim postupcima u nastavku dajemo sažeti opis **šest temeljnih faza postupka**:

(i) Prva faza - prethodno ispitivanje stanja na mjerodavnom tržištu. U slučaju da se provodi temeljem zaprimljene inicijative, ova faza u pravilu traje šest mjeseci, nakon utvrđenja stanja na mjerodavnom tržištu¹².

(ii) Druga faza - donošenje zaključka o pokretanju postupka. Ako AZTN ocijeni da inicijativa sadrži dostatne indicije za pokretanje upravnog (ispitnog) postupka, postupak se pokreće donošenjem zaključka o pokretanju postupka kojim se od stranaka traži dostava pisanih očitovanja i potrebne dokumentacije. Rok za dostavu ne smije biti kraći od osam niti dulji od 30 dana od dostave zaključka¹³. U toj fazi AZTN može provesti nenajavljene pretrage, provodi ekonomske i pravne analize i sve druge radnje potrebne za utvrđivanje relevantnih činjenica i okolnosti. Stoga od stranaka može tražiti dodatna očitovanja i informacije, za što im se također daje primjereni rok.

(iii) Treća faza - Obavijest o preliminarno utvrđenim činjenicama u postupku. AZTN je primjerak Obavijesti o preliminarno utvrđenim činjenicama u postupku koji ne sadrži poslovne tajne, obvezan dostaviti i podnositelju inicijative i svim osobama kojima je u postupku rješenjem priznao prava koja ima podnositelj inicijative (samo ako su to prethodno zatražili pisanim putem). U slučaju dostave Obavijesti tim drugim osobama, one imaju pravo dostaviti primjedbe na Obavijest u istom roku kao i stranke u postupku. Dostavom te Obavijesti stranci se osigurava pravo na obranu, budući da se u roku od mjesec dana od zaprimanja Obavijesti stranka može u pisanom obliku izjasniti o svim preliminarno utvrđenim činjenicama i okolnostima, odnosno dostaviti svoje primjedbe, predložiti saslušanje dodatnih svjedoka i izvođenje dodatnih dokaza. Također, nakon dostave navedene Obavijesti, stranka ima pravo na uvid u spis predmeta. Međutim, nakon što joj je dostavljena Obavijest o preliminarno utvrđenim činjenicama u postupku, stranka više nema mogućnost AZTN-u predložiti preuzimanje obveza u obliku izvršenja određenih mjera i uvjeta te rokova u kojima će to učiniti kako bi se žurno otklonili negativni učinci njezinog postupanja ili propuštanja postupanja na tržišno natjecanje¹⁴.

(iv) Četvrta faza - usmena rasprava. Usmena rasprava se obvezno zakazuje u najkraćem mogućem roku po isteku roka za dostavljanje primjedbi na Obavijest o preliminarno utvrđenim činjenicama u postupku, a nakon što AZTN provede analizu dostavljenih primjedaba i očitovanja. Međutim, u nekim predmetima zbog složenosti materije o kojoj se odlučuje, AZTN

¹² ZZTN; članak 38. stavak 5.

¹³ ZZTN; članci 39. i 40.

¹⁴ ZZTN; članak 48.

može zakazati usmenu raspravu i prije donošenja Obavijesti o preliminarno utvrđenim činjenicama u postupku, a obavezan je zakazati usmenu raspravu po isteku roka za dostavljanje primjedaba na Obavijest o preliminarno utvrđenim činjenicama u postupku, kao što je prethodno navedeno. Dakle, u tim slučajevima održavaju se dvije usmene rasprave.

(v) Peta faza - Odluka Vijeća AZTN-a o povredi propisa i novčanoj kazni za utvrđenu povredu ili ako ne utvrdi povredu, donosi odluku o obustavi postupka

(vi) Šesta faza - donošenje rješenja. AZTN u skladu s odlukama Vijeća, u roku od 4 mjeseca od dana kada utvrdi sve činjenice relevantne za donošenje odluke, odnosno najkasnije u roku od četiri mjeseca od zaključenja usmene rasprave¹⁵, donosi jedinstveno rješenje kojim utvrđuje povredu ZZTN-a i izriče novčanu kaznu za utvrđenu povredu.

AZTN je u konkretnim postupcima tijekom 2021. godine proveo **analizu 77 mjerodavnih tržišta**, od toga 19 u predmetima utvrđivanja zabranjenih sporazuma poduzetnika, 20 u predmetima utvrđivanja zlorabiranja vladajućeg položaja poduzetnika i 38 u predmetima ocjene dopuštenosti namjere provedbe koncentracija poduzetnika.

Među prioritetima AZTN-a i tijekom 2021. godine bilo je otklanjanje teških ograničenja tržišnog natjecanja utvrđenih odredbama ZZTN-a, kao što je **sklapanje zabranjenih sporazuma**, prije svega horizontalnih sporazuma između izravnih konkurenata (kartela), koji nanose najveću štetu gospodarstvu i potrošačima, stoga i predstavljaju najtežu povredu propisa o zaštiti tržišnog natjecanja.

AZTN je u 2021. godini u području utvrđivanja **zabranjenih sporazuma** proveo prethodno **ispitivanje stanja na 19 mjerodavnih tržišta**, kako bi utvrdio ima li dostatnih indicija za pokretanje postupka po službenoj dužnosti. **Riješio je ukupno 24 predmeta iz ovoga područja**, od toga **deset** upravnih predmeta i **14** neupravnih predmeta.

U skupini upravnih predmeta u dva predmeta je doneseno rješenje kojim se utvrđuje narušavanje tržišnog natjecanja sklapanjem zabranjenog sporazuma u smislu članka 8. ZZTN-a i izriču novčane kazne za utvrđenu povredu. Od ta dva predmeta jedan¹⁶ se odnosio na zabranjeni horizontalni sporazum (kartel) između konkurenata, a jedan¹⁷ na zabranjeni vertikalni sporazum između poduzetnika koji nisu međusobni konkurenti, dok su u četiri predmeta donesena rješenja kojima se odbacuju inicijative jer ne postoje uvjeti za pokretanje postupka AZTN-a po službenoj dužnosti. U jednom predmetu je doneseno rješenje kojim se utvrđuje povreda zbog nepostupanja po zahtjevu AZTN-a¹⁸, a tri upravna predmeta su okončana očitovanjem AZTN-a.

Zlorabiranje vladajućeg položaja poduzetnika na tržištu također ugrožavaju kompetitivnu strukturu tržišta i onemogućavaju konkurentima ulazak ili rast na tržištu. To se naročito odnosi

¹⁵ ZZTN; članak 57.

¹⁶ Rješenje AZTN protiv poduzetnika PRESEČKI GRUPA d.o.o., Krapina, RUDI-EXPRESS d.o.o., Mihovljani, Borisa Jambrošića, vlasnika obrta „JAMBROŠIĆ TOURS“, Mursko Središće i Željka Jakopića, vlasnika obrta AUTOBUSNI PRIJEVOZNIK „TURIST“, Sveti Martin na Muri, KLASA: UP/I 030-02/11-01/024 od 7. listopada 2021. godine.

¹⁷ AZTN protiv Spinnaker distribucija d.o.o., Zagreb, KLASA: UP/I 034-03/2020-01/019 od 31. prosinca 2021. godine.

¹⁸ ZZTN, članak 63.

na tzv. isključujuće oblike zlorababa koje imaju za posljedicu smanjivanje tržišnog natjecanja. Stoga je AZTN i u 2021. godini nastavio svoje djelovanje u području utvrđivanja zlorababa vladajućeg položaja poduzetnika.

Kao bi utvrdio postoje li indicije koje su dostatne za pokretanje postupka utvrđivanja zlorababa vladajućeg položaja po službenoj dužnosti, AZTN je tijekom 2021. godine proveo prethodno ispitivanje stanja na **20 mjerodavnih tržišta** te **riješio 17 predmeta iz ovoga područja**, od toga **devet** upravnih predmeta i **osam** neupravnih predmeta.

U jednom predmetu, u kojem je postupak pokrenut i okončan prije stupanja na snagu ZID ZZTN-a, AZTN je utvrdio da poduzetnik nije narušio tržišno natjecanje jer nije utvrdio dokaze koji bi potvrdili indicije koje su bile razlog za pokretanje postupka, Naime, u to vrijeme još nije bilo moguće donijeti rješenje o obustavi postupka već samo rješenje da nije narušeno tržišno natjecanje. U drugom predmetu, u kojem je postupak okončan nakon stupanja na snagu ZID ZZTN-a, AZTN nije utvrdio dokaze kojima bi potvrdio početne indicije koje su bile razlog za pokretanje postupka te je, stoga, doneseno rješenje o obustavi postupka. U sedam predmeta doneseno je rješenje o odbacivanju inicijative jer nije bilo uvjeta za pokretanje postupka po službenoj dužnosti.

Kada je riječ o **koncentracijama poduzetnika**, u pravilu je riječ o redovnom i uobičajenom procesu konsolidacije i restrukturiranja poduzetnika, a sve češće i cijelih industrija, kao odgovora na značajne promjene na mjerodavnim tržištima, s ciljem da se ostvare uštede i sinergije koje će novostvorenim ekonomskim entitetima omogućiti učinkovitije poslovanje. Za razliku od postupaka utvrđivanja zabranjenih sporazuma između poduzetnika ili utvrđivanja zlorababa vladajućeg položaja na tržištu koje AZTN uvijek pokreće *ex post* i to po službenoj dužnosti, postupak ocjene dopuštenosti namjere provedbe koncentracije poduzetnika provodi se *ex ante* temeljem prijave njezinih sudionika i to samo kada postoji obveza prijave AZTN-u¹⁹.

Naime, sudionici koncentracije koji **kumulativno** premašuju zakonom utvrđene pragove ekonomske veličine na svjetskom i hrvatskom tržištu iz članka 17. stavka 1. ZZTN-a, imaju obvezu **AZTN-u prijaviti namjeru provedbe koncentracije** te je ne smiju provesti sve dok AZTN ne ocjeni njezinu dopuštenost. Zadatak AZTN-a je unaprijed procijeniti hoće li pozitivni učinci namjeravane provedbe koncentracije na strukturu tržišta i interese potrošača prevladati nad negativnim učincima koncentracije na tržišno natjecanje, prije svega zbog smanjenja broja konkurenata i povećane opasnosti od zabranjenih dogovora ili mogućeg jačanja postojećeg ili stvaranja novog vladajućeg položaja.

U području ocjene dopuštenosti koncentracija AZTN je tijekom 2021. godine analizirao **38 mjerodavnih tržišta u 35 predmeta**. Od 35 predmeta u radu u 2021. godini, riječ je o 13 predmeta ocjene dopuštenosti koncentracije i jednom predmetu praćenja mjera i uvjeta u za to predviđenim rokovima vezanim uz prethodno uvjetno dopuštenu koncentraciju te o 18 predmeta u kojima je AZTN davao odgovore na upite trećih. Tri predmeta ocjene koncentracije su ostala otvorena u 2021. godini, a odluke su donesene početkom 2022. godine.

Od 13 predmeta ocjene dopuštenosti koncentracija, u šest predmeta ocjene dopuštenosti koncentracija su predmetne koncentracije ocjenjene dopuštenima na I. razini jer je bila riječ o

¹⁹ ZZTN; članak 38. stavak 2.

koncentracijama koje ne dovode do značajnog učinka na tržišno natjecanje, niti se istima ne stvara novi, niti jača postojeći vladajući položaj poduzetnika. U sedam je predmeta ocjene dopuštenosti koncentracija postupak okončan donošenjem rješenja kojim se odbacuje prijava koncentracije zbog nepostojanja uvjeta za vođenje postupka ocjene koncentracije.

U predmetu provedbe nadzora mjera i uvjeta iz ukupno tri ranija rješenja AZTN-a o uvjetno dopuštenoj koncentraciji na telekomunikacijskom tržištu koji je okončan u prosincu 2021. godine, provedeno je gotovo 700 radnji u postupku. Riječ je o izrazito složenom i stručno zahtjevnom procesu. Postupak nadzora mjera i uvjeta kod uvjetno dopuštenih koncentracija provodi se putem povjerenika za praćenje koji osigurava dodatni mehanizam kontrole i objektivnosti u praćenju i koji je institut preuzet iz poredbene prakse EK u području ocjene koncentracija.

U odnosu na navedeni predmet u postupku pronalaska potencijalnih kupaca OT-Optima Telekomom provedenom tijekom 2021. godine putem svjetski renomirane investicijske institucije, sve sukladno mjerama iz odluka AZTN-a, odabran je ponuditelj Telemach, čime je ispunjena svrha postupanja AZTN-a u sedam godina praćenja mjera i uvjeta, a to je stvaranje trećeg tržišnog takmaka na mjerodavnom tržištu fiksne telefonije²⁰, čime se jača tržišno natjecanje na telekomunikacijskom tržištu i ostvaruju se koristi za potrošače. Slijedom navedenog, očekuje se da će provedba predmetne koncentracije rezultirati pozitivnim učincima, koji primarno proizlaze iz činjenice da opstaje treći konkurent na tržištu elektroničkih komunikacijskih usluga u nepokretnoj mreži te da će nastati treći integrirani operator u pokretnoj i nepokretnoj mreži, koji će ponudom konvergentnih usluga biti u mogućnosti učinkovitije konkurirati postojećim vodećim operatorima. Stvaranjem trećeg, potpuno integriranog takmaka u sektoru elektroničkih komunikacija, ukazuje se na potencijalne učinkovitosti koje proizlaze iz sposobnosti integriranih operatora pokretne i nepokretne mreže da nude konvergentne proizvode, te na taj način pruže protutežu već postojećim takmacima na tržištu, a u konačnici ponude i bolje uvjete za krajnje korisnike odnosno koristi za potrošače.

Zabranjenom u 2021. nije ocijenjena niti jedna koncentracija.

Nadalje, AZTN je u 2021. godini od EK zaprimio 421 notifikaciju koncentracija poduzetnika. U tim je predmetima trebalo provjeriti imaju li konkretne koncentracije, iako su prijavljene EK, učinak i na hrvatsko tržište. Također, u tom se postupku u okviru Europske mreže za tržišno natjecanje (u daljnjem tekstu: ECN), određuje koje je tijelo najprikladnije za vođenje postupka ocjene dopuštenosti koncentracije. Drugim riječima, riječ je o obvezi EK da tijelima nadležnim za tržišno natjecanje svih država članica EU-a dostavlja prijave namjere provedbe koncentracija poduzetnika koje se moraju prijaviti EK budući da imaju europsku dimenziju. U pravilu je riječ o koncentracijama koje imaju učinke u najmanje tri države članice.

U ostale značajne aktivnosti AZTN-a spadaju **sektorska istraživanja tržišta** koja se provode u cilju boljeg razumijevanja strukture i odnosa na pojedinim tržištima. Riječ je o pravno-ekonomskim analizama pojedinih tržišta, odnosa na njima, načina njihovog funkcioniranja, eventualnih zapreka pristupu tržištu, te analizi regulatornog okvira za pojedine djelatnosti, što su osnovni preduvjeti za učinkovitu provedbu propisa iz nadležnosti AZTN-a. Sektorsko istraživanje nekog tržišta često rezultira otkrivanjem indicija za pokretanje postupka.

²⁰ Potvrda (obavijest) o dopuštenosti koncentracije Telemach Hrvatska d.o.o., Zagreb i OT-Optima Telekom d.d., Zagreb, KLASA: UP/I 034-03/2021-02/011, od 21. prosinca 2021. godine.

Tako je AZTN u 2021. godini, osim prethodno spomenutog velikog broja mjerodavnih tržišta (77) koja je istraživao u konkretnim postupcima, proveo i tri opsežna sektorska istraživanja tržišta. Riječ je o tržištu trgovine na malo mješovitom robom, pretežno hranom, pićima i higijenskim proizvodima za domaćinstvo²¹, tržištu osiguranja²² i tržištu tiska²³.

Značajne aktivnosti AZTN-a i u ovoj izvještajnoj godini bile su usmjerene na promicanje prava i politike tržišnog natjecanja, odnosno na jačanje kulture tržišnog natjecanja, podizanje razine svijesti o značaju tržišnog natjecanja za gospodarstvo i potrošače, osobito u smislu stvaranja ukupnog institucionalnog i gospodarskog okruženja kojim se potiče ulazak poduzetnika na tržište, i uklanjaju faktičke i administrativne zapreke razvoju tržišnog natjecanja.

Naime, osim provedbe propisa iz svoje nadležnosti kroz vođenje upravnih postupaka, AZTN ima još jednu jednako važnu ulogu. Riječ je o aktivnom **promicanju prava, politike i kulture tržišnog natjecanja**. Izuzetno važan alat u tom području je ovlast AZTN-a da daje stručna mišljenja na nacрте prijedloga zakona i drugih propisa, odnosno na važeće zakone i druge propise, odnosno mišljenja o njihovoj sukladnosti sa ZZTN-om i o drugim pitanjima koja mogu značajno utjecati na tržišno natjecanje. Aktivnostima promicanja prava i politike tržišnog natjecanja nadopunjava se i dodatno osnažuje primarna aktivnost provedbe zakona.

U 2021. godini u AZTN-u je iz područja promicanja prava i politike tržišnog natjecanja riješeno **68 predmeta**, od toga broja bilo je **16 mišljenja na zakone i 52 očitovanja**.

Tijekom 2020. i početkom 2021. godine, rad AZTN-a je obilježila značajna i intenzivna suradnja s Ministarstvom gospodarstva i održivog razvoja, s kojim se u okviru radne skupine, koju je temeljem ovlasti tog ministarstva AZTN osnovao i koordinirao njezinim radom, radilo na izradi Nacrta prijedloga ZID ZZTN-a, koji je 21. siječnja 2021. godine usvojen od strane Vlade RH te je kao takav upućen u proceduru donošenja u Hrvatski sabor. **ZID ZZTN** („Narodne novine“, broj 41/2021.) stupio je na snagu 24. travnja 2021. godine. Umjesto donošenja novoga ZZTN-a, donesen je ZID ZZTN budući da zbog pravnog načela zabrane retroaktivne primjene zakona, AZTN kao tijelo nadležno za njegovu provedbu u slučaju donošenja novog ZZTN-a ne bi imao zakonsku osnovu, odnosno mogućnost pokrenuti i voditi postupak protiv poduzetnika koji su teško narušili tržišno natjecanje, primjerice sklapanjem zabranjenih horizontalnih sporazuma (kartela) prije stupanja na snagu novog zakona. Naime, kako je napomenuto, karteli predstavljaju jednu od najtežih povreda prava tržišnog natjecanja koji se u pravilu otkrivaju tri do pet godina od njihovog sklapanja, pa bi takve povrede zakona ostale u velikom dijelu neprocesuirane i nesankcionirane.

ZID ZZTN-om se u nacionalno zakonodavstvo preuzela Direktiva (EU) 2019/1 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2018. godine o ovlašćivanju tijela država članica nadležnih za tržišno natjecanje za učinkovitiju provedbu pravila o tržišnom natjecanju i osiguravanju

²¹ Objavljeno na mrežnoj stranici AZTN-a (<https://www.aztn.hr/ea/wp-content/uploads/2016/10/Prikaz-tr%C5%BEi%C5%A1ta-trgovine-na-malo-mje%C5%A1ovitom-robom-prete%C5%BEno-hranom-pi%C4%87ima-i-higijenskim-proizvodima-za-doma%C4%87instvo-u-Republici-Hrvatskoj-u-2020.-godini.pdf>)

²² Objavljeno na mrežnoj stranici AZTN-a (<https://www.aztn.hr/ea/wp-content/uploads/2016/10/Prikaz-istraganja-trzista-osiguranja-u-RH-u-2020.pdf>).

²³ Objavljeno na mrežnoj stranici AZTN-a (<https://www.aztn.hr/ea/wp-content/uploads/2016/10/Prikaz-istraganja-trzista-osiguranja-u-RH-u-2020.pdf>)

pravilnog funkcioniranja unutarnjeg tržišta (u daljnjem tekstu: Direktiva ECN+), koju su države članice trebale preuzeti u svoja zakonodavstva do 4. veljače 2021. godine²⁴. Međutim, zbog okolnosti vezanih uz pandemiju, većina država članica je zakasnila s preuzimanjem navedene Direktive, dok je RH među prvima uskladila svoj zakon i preuzela Direktivu ECN+, iako je također kasnila više od dva mjeseca s njegovim donošenjem.

Svrha koju Direktiva ECN+ treba ostvariti je osigurati neovisnost tijela nadležnih za tržišno natjecanje država članica EU-a, dostatne resurse za provedbu njihovih ovlasti, minimalne ovlasti koje ta tijela moraju imati te mogućnost izricanja novčanih kazni i dnevnih novčanih kazni za utvrđene povrede, a sve u cilju ujednačene i učinkovite primjene članka 101. i 102. UFEU-a.

U skladu s navedenim, AZTN se ZID ZZTN-om statusno određuje kao opće, nacionalno regulatorno tijelo nadležno za zaštitu tržišnog natjecanja na svim tržištima. Na taj način usklađen je pravni status AZTN-a sa sadržajem poslova koje AZTN stvarno obavlja. Pravni položaj, neovisnost, ustrojstvo i resursi AZTN-a usklađeni su s Direktivom ECN+ pa se time osigurava institucionalna, financijska i operativna neovisnost AZTN-a. Također, AZTN će se upisati u sudski registar kao javna ustanova.

Također se uvode nove ovlasti koje AZTN mora u skladu s Direktivom ECN+ imati, među ostalima ovlast izricanja dnevnih novčanih kazni za utvrđene povrede, a sve u cilju ujednačene i učinkovite primjene članaka 101. i 102. UFEU-a.

ZID ZZTN-om definiraju se temeljni pojmovi koji se često koriste, primjerice: „kartel“, „tajni kartel“, „pokajnički program“, „izjava poduzetnika pokajnika“, „tijelo podnositelj zahtjeva“, „tijelo primatelj zahtjeva“, a posebno se u definiciji poduzetnika uređuje kako se poduzetnikom smatra i udruženje poduzetnika te se uređuje pojam „poduzetnici u postupcima ocjene koncentracija“.

Nadalje, ZID ZZTN-om uvode se novi pravni instituti, primjerice: „Obvezni razgovori“, „Dnevne novčane kazne“, „Jedinstveni instrument“, „Nagodbe u postupcima utvrđivanja kartela“, a dodatno se razrađuje pravni institut „Uvid u izjave pokajnika i prijedloge za nagodbu“. Posebno se propisuje izricanje novčane kazne u slučaju kada je povredu počinilo udruženje poduzetnika.

AZTN je za utvrđene povrede ZZTN-a u 2021. godini prekršiteljima izrekao novčane kazne u ukupnom iznosu od 1.391.000,00 kuna.

Vezano uz sudsku zaštitu protiv odluka AZTN-a u području tržišnog natjecanja, žalba nije dopuštena, ali nezadovoljna stranka može tužbom pokrenuti upravni spor pred Visokim upravnim sudom Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: VUSRH). VUSRH o tužbi protiv odluke AZTN-a odlučuje u vijeću od tri suca.

U ovoj izvještajnoj godini, **VUSRH je donio šest odluka kojima je odbio sve tužbene zahtjeve tužitelja i u cijelosti potvrdio odluke AZTN-a.**

²⁴ SL L 11, 14.1. 2019. Direktiva je stupila je na snagu 4. veljače 2019. godine. Države članice stavljaju na snagu zakone i druge propise koji su potrebni radi usklađivanja s ovom Direktivom do 4. veljače 2021. godine.

U provedbi drugog zakona za koji je AZTN nadležan, ZNTP-a, **u području utvrđivanja i zabrane nepoštenih trgovačkih praksi** tijekom 2021. godine, AZTN je riješio ukupno **69** predmeta, od toga **deset** upravnih i **60** neupravnih predmeta.

AZTN je za utvrđene povrede ZNTP-a u 2021. godini prekršiteljima izrekao novčane kazne u ukupnom iznosu od 1.610.000,00 kuna.

AZTN je u 2021. **okončao deset upravnih postupaka s devet rješenja jer su neki upravni postupci spojeni u jedan.** Od tih devet rješenja AZTN je u pet rješenja utvrdio da je stranka u postupku, iskorištavajući značajnu pregovaračku snagu, svojim dobavljačima nametnula nepoštene trgovačke prakse te joj je za utvrđene povrede izrekao novčane kazne²⁵, dok je u četiri predmeta, rješenjem postupak obustavljen²⁶.

Povod za pokretanje sedam upravnih postupka bila su saznanja do kojih je AZTN došao iz anonimnih predavki, dok su preostali postupci pokrenuti kao rezultat utvrđenja postojanja indicija u okviru istraživanja stanja na tržištu koja je AZTN proveo, odnosno analizom dokumentacije pribavljene u skladu s člankom 17. stavkom 1. ZNTP-a koji uređuje ovlast za prikupljanje podataka.

Postupak predviđen ZNTP-om je složen postupak koji zahtijeva multidisciplinarni pristup svakom pojedinom predmetu te ispitivanje svih relevantnih činjenica i okolnosti bitnih za donošenje odluke u tom predmetu. Njegovo trajanje ovisi ne samo o količini i složenosti podatka i dokumentacije koja je predmetom analize i obrade pred AZTN-om, već i o samoj aktivnosti stranke te njezinoj suradnji s AZTN-om i spremnosti da samoinicijativno ispravi svoje postupanje koje je rezultiralo nametanjem nepoštenih trgovačkih praksi u lancu opskrbe hranom.

Službene osobe iz stručne službe AZTN-a ovlaštene su za vođenje postupka primjenom ZNTP-a. Riječ je o pravnicima s položenim pravosudnim ispitom i najmanje četiri godine iskustva na pravnim poslovima nakon položenog pravosudnog ispita. U postupku sudjeluju stručnjaci ekonomisti u dijelu koji se odnosi na ekonomska pitanja iz pojedinog predmeta.

Iako je **Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zabrani nepoštenih trgovačkih praksi u lancu opskrbe hranom (u daljnjem tekstu: ZID ZNTP)**²⁷ stupio na snagu 1. rujna 2021. godine, njegova puna primjena započinje od 1. ožujka 2022. godine. ZID ZNTP-om preuzela se Direktiva (EU) 2019/633 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. travnja 2019. o nepoštenim trgovačkim praksama u odnosima među poduzećima u lancu opskrbe poljoprivrednim i prehrambenim proizvodima (u daljnjem tekstu: Direktiva (EU) br. 2019/633)²⁸, koja prvi put na

²⁵AZTN protiv KOKA d.d., Varaždin, KLASA: UP/I 034-03/18-04/012, od 21. svibnja 2021. godine; AZTN protiv AGRO GOLD d.o.o., Opuzen, KLASA: UP/I 034-03/18-04/024, od 29. srpnja 2021. godine; AZTN protiv SPAR HRVATSKA d.o.o., Zagreb, KLASA: UP/I 034-03/20-04/002, od 11. srpnja 2021. godine; AZTN protiv Moslavina voće d.o.o., Dugo Selo, KLASA: UP/I 034-03/18-04/025, od 30. prosinca 2021. godine.

²⁶ AZTN protiv KUPOVINA d.o.o., Split, KLASA: UP/I 034-03/21-04/001, od 7. prosinca 2021. godine; AZTN protiv FRAGARIA NERETVA d.o.o., Opuzen, KLASA: UP/I 034-03/19-04/006, od 30. prosinca 2021. godine; AZTN protiv NTL d.o.o., Sesvete, KLASA: UP/I 034-03/18-04/002, od 31. prosinca 2021. godine; AZTN protiv PPK Valpovo d.o.o., Valpovo, KLASA: UP/I 034-03/18-04/020, od 31. prosinca 2021. godine.

²⁷ „Narodne novine“, broj 52/21. od 14. svibnja 2021., stupa na snagu 1. rujna 2021. godine.

²⁸ SL L 111, 25.4.2019.

razini EU-a uređuje područje nepoštenih trgovačkih praksi u lancu opskrbe hranom. Svi upravni postupci koje je AZTN započeo prije 1. rujna 2021. godine okončani su temeljem do tada važećeg ZNTP-a iz 2017. godine. Stoga se u ovom Izvješću koristi terminologija iz oba zakona, primjerice upravno-kaznene mjere ili novčane kazne. U godišnjem izvješću za 2020. godinu opisani su dijelovi postupka predviđenog ZNTP-om iz 2017. godine.

ZID ZNTP ima za cilj da se jasnijim određivanjem nepoštenih trgovačkih praksi, dodjelom širih postupovnih ovlasti AZTN-u kao nadležnom provedbenom tijelu te institucionalnim povezivanjem i osnaživanjem na europskoj razini svih provedbenih tijela država članica EU-a i EK, utječe na ispravljanje prisutnih poremećaja u lancu opskrbe poljoprivrednim i prehrambenim proizvodima.

Budući da je **ZID ZNTP** stupio na snagu u ovoj izvještajnoj godini, u nastavku obrazložimo dijelove postupka u smislu toga zakona. Najznačajnija razlika u postupku je da AZTN više ne donosi Obavijest o utvrđenom činjeničnom stanju, budući da se utvrđeno činjenično stanje može konačno utvrditi samo rješenjem AZTN-a kojim se rješava pojedina upravna stvar, već donosi Obavijest o preliminarno utvrđenom činjeničnom stanju. Taj dio postupka ZID ZNTP-om se prilagođava odredbama Direktive (EU) br. 2019/633 kojima se zahtijeva potpuno poštivanje prava na obranu stranke u postupku u skladu s općim načelima prava EU-a i Povelje Europske unije o temeljnim pravima. Još jedna novost je da je ukinuta glavna rasprava i sada se u skladu sa ZID ZNTP-om i ZUP-om održava samo usmena rasprava, a uvode se nenajavljene kontrole.

Postupak predviđen ZID ZNTP-om se može podijeliti u **pet dijelova**:

(i) Pokretanje upravnog postupka

Upravni postupak utvrđivanja iskorištavanja značajne pregovaračke snage kupca u odnosu na njegove dobavljače nametanjem nepoštenih trgovačkih praksi pokreće se po službenoj dužnosti ili na zahtjev stranke.

Ne samo u okviru upravnog postupka, već i zvan njega, AZTN ima ovlasti pisanim putem zahtijevati od stranaka u postupku i drugih pravnih ili fizičkih osoba koje nemaju položaj stranke u postupku, zadruge, strukovnih ili gospodarskih interesnih udruga ili udruženja i komora, sve potrebne obavijesti, u obliku pisanih očitovanja te dostavu na uvid ugovora i drugih potrebnih podataka i dokumentacije. Taj instrument upotrebljava se i u postupcima istraživanja stanja na tržištu poljoprivrednim i prehrambenim proizvodima, koji za cilj imaju provjeru jesu li adresati zakona uskladili svoje poslovanje s njegovim odredbama, odnosno jesu li uskladili ugovore i njihovu provedbu s odredbama zakona, te primjenjuju li prakse koje se u smislu zakona smatraju nepoštenima.

U situacijama kada prilikom takvih ispitivanja AZTN utvrdi da postoje indicije da je pojedini kupac povrijedio odredbe zakona, pokreće upravni postupak po službenoj dužnosti radi zaštite javnog interesa.

Pored iznesenoga, pri ocjeni o postojanju razloga za pokretanje postupka po službenoj dužnosti, AZTN uzima u obzir predstavke, odnosno druge obavijesti koje upućuju na potrebu zaštite javnog interesa pa čak i anonimne kada je to moguće.

Upravni postupak po službenoj dužnosti AZTN pokreće na temelju obavijesti koju dostavlja stranci u postupku.

U situacijama kada se upravni postupak utvrđivanja iskorištavanja značajne pregovaračke snage kupca u odnosu na njegove dobavljače nametanjem nepoštenih trgovačkih praksi pokreće na zahtjev stranke, postupak se smatra pokrenutim u trenutku predaje urednog zahtjeva stranke AZTN-u.

U dosadašnjoj praksi primjene ZNTP-a još nije bilo situacija da je upravni postupak pokrenut na zahtjev stranke. Naime, i dalje je prisutan strah dobavljača da će zbog njegove aktivnosti u postupku protiv njegovog kupca, odnosno trgovaca, otkupljivača i/ili prerađivača, ugroziti poslovanje ne samo s tim kupcem, odnosno trgovcem, otkupljivačem i/ili prerađivačem, već i s drugim kupcima.

(ii) Ispitni postupak

U prvom stadiju postupka utvrđivanja iskorištavanja značajne pregovaračke snage nametanjem nepoštenih trgovačkih praksi, na temelju ovlasti iz zakona AZTN od stranaka u postupku i drugih pravnih ili fizičkih osoba koje nemaju položaj stranke u postupku, zadruga, strukovnih ili gospodarskih interesnih udruga ili udruženja i komora, prikuplja pisane obavijesti, podatke i dokumente.

Pored iznesenoga, AZTN utvrđuje činjenično stanje svim sredstvima prikladnim za dokazivanje te u tu svrhu može saslušati svjedoke, pribaviti nalaz i mišljenje vještaka i obaviti očevid. U situacijama kada su ispunjene pretpostavke iz ZUP-a, a osobito kada AZTN ocijeni da je to korisno za rješavanje upravne stvari, može održati usmenu raspravu.

Usmena rasprava u ovom stadiju postupka u pravilu će se održati uvijek kada je riječ o iznimno složenim postupcima, a kako su postupci utvrđivanja iskorištavanja značajne pregovaračke snage vrlo složeni i zahtijevaju multidisciplinarni pristup, realno se može očekivati da će AZTN prilikom vođena ispitnog (upravnog) postupka posegnuti i za tim instrumentom.

Budući da je još uvijek prisutna zadržka dobavljača ili drugih podnositelja predstavlja da će podnošenjem predstavljači ili zahtjeva za pokretanje postupaka biti izloženi komercijalnoj odmazdi, ne samo njihovih, već i drugih kupaca, ZID ZNTP-om je sada i izriekom predviđeno da AZTN odlučuje o zahtjevu podnositelja predstavljači ili drugoj obavijesti za zaštitu njegovog identiteta, kao i o zaštiti svih ostalih informacija za koje se smatra da bi njihovo otkrivanje bilo štetno za njegove interese ili za interese drugih dobavljača. Pritom treba ukazati na to da je AZTN i do sada štiti identitet osobe koja bi zatražila takvu zaštitu. Osim toga, kada je to god moguće, AZTN ispituje postojanje indicija za pokretanje upravnog postupka i u povodu zaprimljenih anonimnih predstavljači.

(iii) Preliminarno utvrđivanje činjenica i okolnosti

U postupkovnom dijelu zakona modificiran je dio koji se odnosi na postupanje AZTN-a, na način da AZTN više ne donosi Obavijest o utvrđenom činjeničnom stanju, budući da se utvrđeno činjenično stanje može konačno utvrditi samo rješavanjem AZTN-a kojim se rješava pojedina upravna stvar, već donosi Obavijest o preliminarno utvrđenom činjeničnom stanju. Taj dio postupka ZID ZNTP-om se podvodi i prilagođava odredbama Direktive (EU) br. 2019/633 kojima se zahtijeva potpuno poštivanje prava na obranu stranke u postupku u skladu s općim

načelima prava EU-a i Povelje Europske unije o temeljnim pravima te stvarnoj naravi upravnog postupka, terminološki i suštinski. U tom smislu, stranka protiv koje se vodi postupak, moći će se pisano izjašnjavati o preliminarno utvrđenom činjeničnom stanju.

Dakle, na temelju rezultata provedenog ispitnog postupka, a nakon preliminarno utvrđenih činjenica i okolnosti u ispitnom postupku, i nakon što AZTN preliminarno utvrdi da je stranka u postupku iskoristila značajnu pregovaračku snagu nametanjem nepoštenih trgovačkih praksi svom dobavljaču, odnosno povrijedila odredbe zakona, AZTN stranci dostavlja Obavijest o preliminarno utvrđenom činjeničnom stanju u konkretnom predmetu i obavještava je o sadržaju odluke AZTN-a donesene na temelju preliminarno utvrđenog činjeničnog stanja.

Uz Obavijest o preliminarno utvrđenom činjeničnom stanju, AZTN stranci dostavlja i poziv na usmenu raspravu koja se zakazuje nakon isteka roka za dostavu pisanog izjašnjavanja stranke o svim okolnostima i činjenicama iznesenim u postupku.

(iv) Usmena rasprava

Dosadašnju glavnu raspravu u smislu ZNTP-a, kao stadija postupka u kojem je stranci bila dana mogućnost za davanje obrane, odnosno izvođenja dokaza radi utvrđivanja postojanja uvjeta za izricanje upravno-kaznene mjere te utvrđivanja olakotnih i otegotnih okolnosti, kao kriterija za utvrđivanje upravno-kaznene mjere, zamijenila je usmena rasprava.

Naime, nakon isteka roka za dostavu pisanog izjašnjavanja stranke, AZTN će održati usmenu raspravu, kao sada obavezan stadij u novouređenom postupku, koja će se određivati u skladu s odredbama ZID ZNTP-a i općeg propisa o upravnom postupku, a na kojoj će stranka moći iznositi svoje izjašnjavanje, odnosno na kojoj će se izvoditi dokazi radi utvrđivanja povrede te utvrđivanja postojanja uvjeta za izricanje novčane kazne, odnosno olakotnih i otegotnih okolnosti kao kriterija za određivanje visine novčane kazne propisane odredbama ZID ZNTP-a.

(v) Odlučivanje AZTN-a o tome je li povrijeđen zakon

Po okončanju usmene rasprave, AZTN na temelju utvrđenog činjeničnog stanja odlučuje o tome je li povrijeđen zakon, a u slučaju da utvrdi povredu, odlučuje i o postojanju uvjeta za izricanje novčane kazne, određuje njezinu visinu, kao i rokove i način njezina izvršenja. U tom slučaju, AZTN okončava postupak donošenjem jedinstvenog rješenja.

Kad AZTN utvrdi da više ne postoje zakonske pretpostavke za daljnje vođenje postupka pokrenutog po službenoj dužnosti, rješenjem obustavlja postupak.

Protiv rješenja AZTN-a u području utvrđivanja nepoštenih trgovačkih praksi nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor pred nadležnim upravnim sudom. U drugom stupnju nadležan je VUSRH. Tužba ne zadržava izvršenje rješenja, osim u dijelu novčane kazne. Tužba protiv rješenja AZTN-a radi odlučivanja o postupovnim pitanjima ne zaustavlja tijek postupka. ZNTP-om je propisano da su svi sporovi pokrenuti pred upravnim sudom žurni.

Povodom tužbi podnesenih protiv rješenja AZTN-a kojima su utvrđene nepoštene trgovačke prakse trgovaca, otkupljivača i/ili prerađivača i izrečene upravno-kaznene mjere u smislu ZNTP-a iz 2017. godine, nadležni su upravni sudovi u 2021. godini donijeli četiri presude, od

kojih je u tri presude odbijen tužbeni zahtjev tužitelja za poništenje rješenja AZTN-a, kao i zahtjevi za naknadu troškova upravnog spora, dok je jednom presudom poništeno rješenje AZTN-a i naloženo donošenje nove odluke²⁹. AZTN je u cijelosti postupio po nalogu Upravnog suda u Zagrebu te je okončao upravni postupak donošenjem novog rješenja od 25. studenoga 2021. godine, kojim je utvrdio da je trgovac iskoristio svoju značajnu pregovaračku snagu nametanjem nepoštenih trgovačkih praksi u odnosu na tri dobavljača. AZTN je uzimajući u obzir težinu, opseg, vrijeme trajanja i posljedice povrede za dobavljača te utvrđene olakotne okolnosti, izrekao trgovcu kaznu u visini od 400.000,00 kuna.

Također, u jednom od upravnih sporova, nadležni je upravni sud donio je rješenje kojim je tužba tužitelja odbačena kao nepravodobna.

VUSRH je u 2021. godini donio tri presude kojima je odbio žalbe tužitelja i potvrdio presude prvostupanjskih sudova, kojima su u svima odbijeni tužbeni zahtjevi tužitelja za poništenje rješenja AZTN-a o utvrđenim nepoštenim trgovačkim praksama. Time su rješenja AZTN postala pravomoćna, a stranke su odmah po pravomoćnosti uplatile izrečene novčane kazne u državni proračun RH zajedno sa zateznim zakonskim kamatama.

Još jedan bitan segment poslovanja AZTN-a tijekom proteklog razdoblja bila je i **međunarodna suradnja.**

U 2021. godini međunarodne aktivnosti odvijale su se kako kroz multilateralne oblike suradnje, tako i kroz bilateralne kontakte s nadležnim tijelima u EU-a i izvan njega. Ipak, zbog nastavka izvanrednih okolnosti uslijed pandemije, u prošloj su godini izostali uobičajeni bilateralni susreti kojima AZTN započinje ili jača suradnju s pojedinim tijelima te su svi kontakti ostvarivani virtualnim putem. Isto je vrijedilo i za multilateralne forume suradnje u kojima je AZTN nastavio svoju aktivnu prisutnost.

Unatoč izvanrednim okolnostima koje i dalje traju zbog pandemije, EK je nastavila s održavanjem virtualnih (on-line) sastanaka. Iz statističkih podataka, vidljiv je kontinuitet broja održanih sastanaka, kao i sudjelovanja predstavnika AZTN-a na sastancima radnih skupina i podskupina ECN-a, savjetodavnih odbora te radne skupine Vijeća EU-a.

Nastavlja se trend velikog broja upita koje si agencije međusobno postavljaju kroz mrežu ECN2. AZTN je zaprimio i odgovorio na 60 zahtjeva za dostavu informacija (što prosječno iznosi 2,5 upućena zahtjeva po državni članici) te uputio dva zahtjeva prema ostalim državama članicama. AZTN se i na ovaj način pokazuje kao promicatelj aktivne suradnje među državama članicama. U razdoblju od 1. siječnja do 31. prosinca 2021. godine na sastancima radnih skupina, podskupina te savjetodavnih odbora, ukupno 28 puta, sudjelovalo je 17 predstavnika AZTN-a (od 36 održanih sastanaka, a svi sastanci održani su virtualno). U godinu dana od EK je zaprimljena i riješena 421 notifikacija koncentracija.

OECD je u 2021. godini, uslijed pandemije COVID-19, poput drugih međunarodnih organizacija, nastavio svoje djelovanje i redovne sastanke organizirao virtualnim putem. Suradnja AZTN-a s OECD-om se odvija dva puta godišnje, u Odboru za tržišno natjecanje, gdje AZTN ostvaruje status sudionika od lipnja 2016. godine te jednom godišnje u Globalnom

²⁹ AZTN protiv LIDL HRVATSKA d.o.o. k.d., Velika Gorica, KLASA: UP/I 034-03/2018-04/015 od 25. studenoga 2021. godine.

forumu za tržišno natjecanje, gdje je sudjelovanje otvoreno svim svjetskim jurisdikcijama, bez obzira na članstvo države u OECD-u. Sastanci Odbora strukturirani su kroz niz okruglih stolova i rasprava, na temelju pisanih i usmenih priloga sudionika, a u 2021. godini obuhvatili su sljedeće teme: trgovina, razvoj i tržišno natjecanje, ekonomska analiza u postupcima zlouporabe vladajućeg položaja, promicanje tržišne neutralnosti, ocjena tržišne snage, izazovi digitalnih tržišta. Neizbježna tema bila je i tržišno natjecanje u vrijeme bolesti COVID-19, a u okviru rada Odbora za tržišno natjecanje teme pisanim prilogom sudjelovala je i predsjednica Vijeća, dr. sc. Mirta Kapural na temu programa usklađenosti u tržišnom natjecanju (*Competition Compliance Programs*). Djelatnici AZTN-a su također sudjelovali na virtualnom „Otvorenom danu tržišnog natjecanja“ koji je održan u veljači 2021. godine.

U organizaciji OECD-ovog Regionalnog centra za tržišno natjecanje (RCC) u Budimpešti provedeno je nekoliko redovnih seminara (u virtualnom formatu) na kojima su sudjelovale stručne službe AZTN-a. Teme seminara bile su: manipuliranje ponudama na javnim natjecanjima (*Bid Rigging*), istraživanje tržišta, zlouporaba vladajućeg položaja, tržišno natjecanje i prava intelektualnog vlasništva, provedba djelotvornih istražnih postupaka.

U okviru radne skupine za tržišno natjecanje, tijekom 2021. godine održana su ukupno **32 sastanka** na temu donošenja **Uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o pravednim tržištima neograničenog tržišnog natjecanja u digitalnom sektoru** (*Digital Markets Act, DMA*). Odbor za gospodarstvo Hrvatskoga sabora je na svojoj sjednici održanoj 3. ožujka 2021. godine razmotrio i podržao stajalište RH o prijedlogu Akta o digitalnim tržištima. Budući da se navedeni Akt bavi potpuno novom materijom i donosi novine u području zaštite tržišnog natjecanja i gospodarskog poslovanja općenito, AZTN je u ožujku 2021. oformio neformalnu radnu skupinu smatrajući da je važno već od samog početka uključiti sve relevantne dionike u RH u dugotrajan i zahtjevan rad na prijedlogu navedenog Akta.

Prijedlogom ovog Akta nastoje se riješiti negativne posljedice koje proizlaze iz određenog postupanja platformi koje djeluju kao digitalni nadzornici pristupa jedinstvenom tržištu. Riječ je o platformama koje imaju znatan utjecaj na unutarnje tržište, koje poslovnim korisnicima služe kao važna točka pristupa klijentima te koje imaju, ili se može predvidjeti da će imati, čvrst i trajan položaj na tržištu.

Osim rada na Aktu o digitalnim tržištima, AZTN se aktivno uključio i u radnu skupinu pod vodstvom Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja, posvećenu radu na Aktu o digitalnim uslugama (*Digital Services Act, DSA*). Akt o digitalnim uslugama i Akt o digitalnim tržištima europski su odgovor na postupak temeljitog promišljanja koji su zadnjih godina provodile EK, države članice EU-a i mnoge druge jurisdikcije kako bi bolje razumjele učinke digitalizacije, a posebno internetskih platformi, na temeljna prava, tržišno natjecanje te općenito na naša društva i gospodarstva.

AZTN kroz različite komunikacijske kanale posebnu pozornost posvećuje javnosti i transparentnosti svoga rada. **Aktivno promicanje prava i politike tržišnog natjecanja** provodi se putem edukacija poduzetnika i potrošača te kroz transparentnu i otvorenu komunikaciju s javnosti. Na isti je način AZTN angažiran na edukaciji u području zabrane nepoštenih trgovačkih praksi u lancu opskrbe hranom i upoznavanju adresata s propisima iz tog područja.

Tijekom 2021. godine djelatnici AZTN-a su bili aktivni u promicanju prava i politike tržišnog natjecanja te su održali više stručnih predavanja. Edukacija obuhvaća temeljne pojmove tržišnog natjecanja, rad AZTN-a i suradnju s EK, zabranjene sporazume poduzetnika, zlouporabu vladajućeg položaja poduzetnika, koncentracije poduzetnika te promicanje prava i politike tržišnog natjecanja, uz praktične primjere. Ujedno se edukacija često usmjerava na sve aktualnosti i novine u razvoju prava tržišnog natjecanja. Na taj način se komunikacija AZTN-a s opće, produbljuje na stručnu i kvalificiranu javnost, prije svega poduzetnike, sudstvo, odvjetništvo i akademsku javnost. Djelatnici AZTN-a su tijekom 2021. godine objavili i nekoliko stručnih članaka vezanih uz izmjene ZZTN-a i predmet kartela ortodonata.

AZTN primjenjuje i poštuje transparentnost, neovisnost, nepristranost i profesionalnost u komunikaciji prema strankama i javnosti. Sukladno usvojenoj i javno dostupnoj **Komunikacijskoj strategiji**³⁰, AZTN na svojoj mrežnoj stranici objavljuje svoje odluke, mišljenja i godišnja izvješća o radu, kao i stručne članke, priopćenja za javnost i medije o pokrenutim postupcima i donesenim odlukama i praksi AZTN-a. Ovlašteni predstavnici AZTN-a nastupaju u medijima te imaju kontakte s novinarima, a AZTN izdaje publikacije i edukativne brošure te redovito sudjeluje u svojstvu sudionika ili predavača na seminarima i konferencijama o specifičnim temama iz područja zaštite tržišnog natjecanja i zabrane nepoštenih trgovačkih praksi. Sva priopćenja, zakonodavni okvir i sažeci odluka AZTN-a prevode se na engleski jezik i objavljuju na mrežnoj stranici AZTN-a.

Tijekom 2021. godine, AZTN je objavio 51 odluku, odgovorio je na 20 novinarskih upita i na 24 upita stranaka te su objavljena 52 priopćenja za javnost. Objavljeno je **deset mjesečnih informativnih biltena AZTN-a u elektroničkom obliku - AZTN info**³¹, koji donose detaljnije informacije o odlukama i drugim aktivnostima AZTN-a te izvještavaju o najvažnijim odlukama i razvoju komparativne prakse iz područja prava i politike tržišnog natjecanja u EU i svijetu.

Kada je riječ o sudskoj zaštiti bitno je naglasiti kako isključivo stručnjaci AZTN-a, pravnici s položenim pravosudnim ispitom i najmanje četiri godine staža nakon položenog pravosudnog ispita, zastupaju AZTN pred sudovima u postupcima koji se vode protiv odluka AZTN-a. Naime, AZTN ne koristi odvjetničke usluge pa je i zastupanje AZTN-a pred sudovima dodatan zahtjevan posao koji uspješno obavljaju pravni stručnjaci AZTN-a.

Sve aktivnosti AZTN-a u području zaštite tržišnog natjecanja i utvrđivanja zabranjenih nepoštenih trgovačkih praksi u 2021. godini realizirane su s nešto manjim brojem zaposlenih u odnosu na ranije razdoblje. Konkretno, AZTN je u 2021. godini zapošljavao **49 djelatnika**, tri djelatnika manje nego u prethodnoj 2020. godini. Od tog broja, jednoj je radnici odobren neplaćeni dopust u trajanju od 1. kolovoza do 31. prosinca 2021. godine u svrhu školovanja u inozemstvu.

Nažalost, i u ovoj izvještajnoj godini nastavlja se odljev stručnog kadra, budući da je riječ o visoko obrazovanim zaposlenicima sa specifičnim kompetencijama i iskustvom koji su rijetki i stoga veoma traženi na tržištu rada od strane poduzetnika u privatnom sektoru koji im mogu ponuditi znatno bolje financijske i druge materijalne uvjete. Dodatni izazov za AZTN

³⁰Dokument objavljen i dostupan na mrežnoj stranici AZTN-a, na poveznici: http://www.aztn.hr/uploads/documents/o_nama/programi_rada/Komunikacijska_strategija_2014.pdf

³¹ Mrežna stranica AZTN-a na poveznici <http://www.aztn.hr/aztn-info/>.

predstavlja i stručna edukacija i osposobljavanje novozaposlenih, koja zbog složenosti poslova zna potrajati određeno vrijeme do njihove potpune samostalnosti u radu.

AZTN je u 2021. godini zaprimio 17 zahtjeva za pristup informacijama, od čega su tri zahtjeva ustupljena na postupanje nadležnim tijelima, dok su svi ostali zahtjevi riješeni u roku te su odluke o zaprimljenim zahtjevima dostavljene podnositeljima zahtjeva. Izvješće o provedbi Zakona o pravu na pristup informacijama za 2021. godinu je dostavljeno Povjereniku za informiranje te objavljeno na mrežnoj stranici AZTN-a.

Zaključno, prioriteti AZTN-a za predstojeće razdoblje temelje se na tri glavne odrednice: učinkovitoj provedbi i sankcioniranju, promicanju prava i politike tržišnog natjecanja i suradnji sa svim dionicima. Učinkovita provedba propisa iz nadležnosti AZTN-a u području zaštite tržišnog natjecanja podrazumijeva korištenje svih istražnih alata i instrumenata koji su AZTN-u na raspolaganju te primjereno kažnjavanje s općim preventivnim učinkom koje znači i upozorenje i odvratanje drugih poduzetnika od povrede propisa.

Glavni zadaci AZTN-a u provedbi propisa iz područja zaštite tržišnog natjecanja i dalje će biti otklanjanje teških ograničenja tržišnog natjecanja utvrđenih odredbama ZZTN-a i članaka 101. i 102. UFEU-a, kao što su zabranjeni sporazumi, prije svega zabranjeni horizontalni sporazumi između konkurenata (karteli) koji nanose najveću štetu gospodarstvu i potrošačima, i zlouporaba vladajućeg položaja kojom se narušava kompetitivna struktura tržišta. Isto tako, nastavit će se aktivnosti u kontroli dopuštenosti namjere provedbe koncentracija poduzetnika, kao izravne posljedice preuzimanja i spajanja poduzetnika i konsolidacije pojedinih tržišta.

Izrazito važna aktivnost svakako je promicanje prava i politike tržišnog natjecanja kojom se podiže razina svijesti o važnosti propisa o tržišnom natjecanju i koristima koje tržišno natjecanje donosi građanima i potrošačima te gradi kultura poštivanja propisa o tržišnom natjecanju i djeluje preventivno. Konkretno, ona obuhvaća davanje mišljenja o sukladnosti zakona, prijedloga zakona i drugih propisa s odredbama ZZTN-a, provedbu sektorskih istraživanja tržišta u cilju boljeg razumijevanja odnosa na pojedinim mjerodavnim tržištima, transparentnost djelovanja i suvremenu komunikaciju sa svim dionicima, sudjelovanje na edukacijama i njihovu organizaciju, stručne skupove i međunarodne konferencije o aktualnim i specifičnim temama iz područja zaštite tržišnog natjecanja.

U predstojećem razdoblju nastavit će se provedba i drugog zakona za čiju je provedbu AZTN ovlašten, izmijenjenog ZNTP-a. AZTN će kroz postupke koje provodi u smislu ZNTP-a i odluke koje na temelju tih postupaka donosi, nastaviti promicati svijest o neophodnosti i primjeni poštenih trgovačkih praksi u poslovnim odnosima između dobavljača i kupaca. Ujedno će raditi na promicanju znanja o poštenim trgovačkim praksama i prednostima koje donosi poštivanje propisa kojima su uređene nepoštene trgovačke prakse u lancu opskrbe prehrambenim i poljoprivrednim proizvodima. Uz transparentno obavješćavanje javnosti o svim odlukama koje AZTN donosi u ovom području provedbe, i dalje će se raditi na objavi dokumenta s ažuriranim odgovorima na upite adresata o primjeni ZNTP-a.

Nadalje, AZTN će s posebnom pozornošću nastaviti pratiti digitalna tržišta na kojima se odvijaju odnosi među poduzetnicima, a koja izvjesno donose novine u provedbi prava tržišnog natjecanja. Izazovi u budućnosti su upravo digitalna tržišta pa se AZTN, kao i ostale institucije, mora prilagođavati novim okolnostima kojima se s jedne strane, doprinosi dobrobiti gospodarstva i poticanju inovacija, ali i s druge strane, poštuju pravila o tržišnom natjecanju.

Navedeno posebno podrazumijeva i daljnju uključenost AZTN-a u izradi Akta o digitalnim uslugama i Akta o digitalnim tržištima na razini EU-a.

Zaključno, želimo istaknuti kako je učinkovita zaštita tržišnog natjecanja temelj tržišnog gospodarstva i uvjet njegovog jačanja kojim se potiču inovacije, a potrošačima omogućavaju koristi u vidu većeg izbora, bolje kvalitete proizvoda i usluga i nižih cijena.

Stoga nam je cilj da AZTN bude snažna, suvremena, profesionalna institucija s potrebnim resursima, koja će svojim radom doprinosti dobrobiti gospodarstva i poštivanju pravila o tržišnom natjecanju i nepoštenim trgovačkim praksama u lancu opskrbe hranom.

Godišnje izvješće o radu Agencije za zaštitu tržišnog natjecanja za 2021. godinu osim detaljnijeg prikaza sadržaja iz ovog sažetka, sadrži i tri priloga:

- PRILOG I. Odluke AZTN-a iz 2021. godine objavljene na mrežnoj stranici AZTN-a
- PRILOG II. Odluke sudova iz 2021. godine objavljene na mrežnoj stranici AZTN-a
- PRILOG III. Odluke o kažnjavanju iz 2021. godine objavljene na mrežnoj stranici AZTN-a

U Zagrebu, 9. lipnja 2022.